

SOCIALE HISTORIER

- et redskab til inkluderende læringsmiljøer med særligt fokus på elever med autisme

‘Sociale historier’ gør hverdagen lettere

‘Sociale historier’ er et pædagogisk redskab til lærere og pædagoger i inkluderende læringsmiljøer. Med redskabet kan det pædagogiske personale støtte elever med autisme i at håndtere hverdagens situationer, også når rutinerne brydes.

HVAD er en ‘social historie’?

En ‘social historie’ er en kort historie eller fortælling, som samler viden omkring konkrete situationer, der opstår i dagligdagen, og som kan være svære at håndtere for elever med autisme. Historierne er skriftlige og kan underbygges med billeder. Det er lærerne og pædagogerne omkring eleverne i de inkluderende læringsmiljøer, som skriver historierne.

En ‘social historie’ skal give eleverne med autisme og deres klassekammerater forståelse for andres intentioner, tanker og handlinger. Det kan give nye perspektiver og handlemuligheder i sociale situationer.

Når man arbejder med ‘sociale historier’, skal man sætte sig i elevernes sted. Målet er at dele nøjagtig, beskrivende og fyldestgørende information på en måde, der er meningsfuld for eleverne.

HVORFOR er ‘sociale historier’ gode?

Igennem ‘sociale historier’ kan man tilbyde elever med autisme ny indsigt, nye perspektiver og strategier til ellers svære og fastlåste situationer. Historierne kan udvikle elevernes sociale forståelse på en meningsfuld og tryk måde samt skabe forudsigelighed i skolen og undervisningsmiljøet.

De ‘sociale historier’ bygger bro mellem sociale færdigheder og social forståelse. De sociale færdigheder er det, eleverne allerede kan. Social forståelse er det, som giver mening til færdighederne. Gennem de ‘sociale historier’ får eleverne

mulighed for at overføre færdigheder fra én situation til nye situationer.

‘Sociale historier’ dikterer aldrig en bestemt adfærd. I stedet skaber de forståelse for, hvorfor situationer kan udvikle sig, som de gør, når rutinerne brydes. Fx når en lærer eller pædagog er syg, og der er vikar. Den forståelse kan reducere bekymring, stress og ængstelse.

HVOR kommer de ‘sociale historier’ fra?

Redskabet ‘sociale historier’ er udviklet af amerikanske Carol Gray. Det er udbredt og anerkendt til samarbejdet med mennesker med autisme. De ‘sociale historier’ imødekommer samtidig alle elevers behov i et inkluderende læringsmiljø – fx gennem fælles historier til hele klassen om, hvordan man kan forholde sig, når der kommer vikar i klassen, eller hvordan man modtager fælles beskeder.

Du kan læse mere om ‘sociale historier’ her:

- Howley, M. og E. Arnold (2008): ”Afdækningen af den skjulte sociale kode. Sociale Historier for mennesker med en Autisme Spektrum Forstyrrelse”, Autismedforlaget
- Gray, C. (2010): “The New Social Story Book”, Future Horizons.

HVORDAN arbejder man med ‘sociale historier’?

Der er følgende trin i at udarbejde en ‘social historie’

1: Tag udgangspunkt i viden om og observationer af eleverne og klassen

Ud fra en brainstorm kan I lave en liste med de temaer, fx oplevelser eller begivenheder, hvor I oplever, at eleverne med autisme kan have brug for støtte, nye perspektiver og handlemuligheder.

2: Fokusér på et konkret tema per historie

Afdæk årsager til, hvad der kan ligge bag elevernes adfærd. Drøft det i teamet, inden I skriver historien. Drøft også, hvordan eleverne bedst muligt kan støttes i den situation, der er temaet for historien.

3: Skriv ‘sociale historier’ ud fra samme skabelon

En ‘social historie’ har en titel og en introduktion, der klart identificerer emnet. Herefter kan I udfolde detaljer, inden historien afsluttes med en konklusion, der forstærker og opsummerer.

4: Skriv støttende og positivt

En ‘social historie’ er tålmodig og støttende i tone og ord. Historien skrives altid i første eller tredje person og i et positivt sprog uden negationer og ord som ”skal”.

5: Besvar de vigtige hv-spørgsmål

En ‘social historie’ bør besvare relevante hv-spørgsmål. Det skaber tryghed og forudsigelighed for elever med autisme, at de kender svar på disse spørgsmål.

6: Tilpas historien til den enkelte elev

En ‘social historie’ skal tilpasses den enkelte elevs eller klasses, forståelse og alder. Fx skal historiens længde og sprogbrug passe til eleven, og billeder kan understøtte teksten og budskabet, særligt hvis eleven endnu ikke kan læse.

7: Beskriv grundigt, og peg eventuelt på handlemuligheder

En ‘social historie’ skal først og fremmest indeholde beskrivelser og perspektiver, men kan også angive handlemuligheder. Forudsætningen er, at eleverne med autisme kan udføre, forstå, mestre og se meningen med handlingerne.

8: Introducér historierne som noget positivt

Det er vigtigt at introducere ‘sociale historier’ til eleverne eller klassen på en positiv måde – som noget, der giver nye muligheder – og aldrig som konsekvens af en uønsket adfærd. ‘Sociale historier’ skal ses og anvendes som en støtte og forberedelse til nye eller udfordrende situationer.

9: Brug historierne på en måde, som passer til situationen

‘Sociale historier’ kan læses op eller læses sammen med eleverne eller klassen som et fast led i den ugentlige rutine. De kan også læses op eller læses sammen med eleverne eller klassen lige inden den situation, som historien omhandler, så eleverne er forberedte.

'Sociale historier'...	For eksempel
... skal beskrive begivenheder og situationer samt personer og deres roller og funktioner.	I 9. klasse er der mange elever, der er i praktik.
... skal perspektivere ved at beskrive andre personers indre tilstand – følelser, tanker, holdninger og overvejelser.	Nogle af mine klassekammerater kan lide at være udenfor og lege i pauserne, andre kan lide at være inde og læse i en bog eller tegne. Der er også nogen, der kan lide noget helt andet. Det er forskelligt.
... kan vejlede ved at gøre forventelige reaktioner og adfærd tydelig. Vejledningen kan pege på handlinger, men uden at diktere og uden risiko for at føre til nederlag.	Jeg kan prøve at huske at tale med mine kammerater i pauserne ud fra de emner, der er i min "samtalebog".

Eksempel på en 'social historie' nr. 1: Når mine lærere er et andet sted

Jeg hedder Andrea. Mine lærere hedder Peter, Else og Birgitte.

De fleste skoledage er det Peter, Else og Birgitte, der underviser i klassen. Nogle gange er de andre steder. Lærere kan blive syge. Mine lærere kan blive syge. De kan måske blive nødt til at blive hjemme, når de er syge.

Lærere er på kurser. Mine lærere kan være på kurser.

Mange lærere har selv børn, og deres børn kan blive syge. Mine lærere har børn, som nogle gange bliver syge. Så er de nødt til at blive hjemme og passe dem.

Vi har som regel en vikar i klassen, når Peter, Else eller Birgitte er nødt til at være et andet sted. Det er okay.

Mine lærere kommer tilbage til klassen igen, lige så snart de kan.

Når mine lærere er væk en eller flere dage, kommer de tilbage igen. Klassen har vikar, mens de er væk, og det er okay.

Eksempel på en 'social historie' nr. 2: At lære om beskeder i skolen

Oftentimes får elever i skolen besked om, hvad de skal gøre eller lave af deres lærer. En lærer eller andet personale på skolen fortæller eleverne, hvad de skal gøre eller lave.

Beskederne hjælper eleverne med at kunne arbejde, lære, lege sammen og have det godt sammen i klassen.

Der er to dele i en besked.

Den første del er at give beskeden. Det gør lærerne i skolen ofte. Lærerne giver beskeder til mig og alle andre elever i min klasse.

Den anden del er at følge de beskeder, som lærerne giver til eleverne. Det er elevernes opgave.

Jeg er ved at lære noget om at få beskeder i skolen. Beskeder hjælper eleverne med at kunne arbejde, lære, lege og have det godt sammen.

Eksempel på en 'social historie' nr. 3: At deltage i gruppearbejde

Som elev i 9. klasse deltager jeg i en række forskellige fag i løbet af en uge. Undervisningen er varieret og indeholder både tavleundervisning, individuelt arbejde, vejledning fra lærerne, projektarbejde og gruppearbejde.

I skolen forventer lærerne, at eleverne deltager i gruppearbejde.

Gruppearbejde betyder, at noget af undervisningstiden afsættes til, at to eller flere elever arbejder sammen om en opgave, som er defineret af læreren. Gruppearbejde kan også betyde, at to eller flere elever sammen skal udarbejde en gruppebesvarelse.

Gruppearbejde betyder, at eleverne i gruppen skal samarbejde.

Samarbejde betyder, at eleverne hjælpes ad med opgaven og løser opgaven i fællesskab. Samarbejde kan lette mulighederne for at nå et fælles mål.

Støtteord til et godt gruppearbejde:

- at lytte til det, de andre siger om opgaven
- at alle lytter til hinanden
- at forhandle med hinanden om, hvordan opgaven løses og udformes
- at alle i gruppen får noget med i opgaven, som de finder vigtigt for opgavens udførelse
- at lave en fælles tidsplan for gruppearbejdet
- at fordele ansvarsområder for gruppearbejdet, hvis der er individuel forberedelse til gruppearbejdet, fx læsning af tekster.

Når gruppearbejdet er slut, har alle bidraget til opgaven.

Jeg vil gerne deltage i gruppearbejde, når det kræves i undervisningen. Jeg vil prøve at bruge støtteordene som min guide til gruppearbejde. Hvis gruppearbejdet bliver svært for mig, kan jeg bede om hjælp. Det er ok at bede om hjælp. Jeg kan bede min lærer om hjælp til gruppearbejde, hvis jeg har brug for det.